

Az Országos Könyvtárügyi Konferencia
Olvasáskultúra – értő olvasás szekciójának ajánlásai a Tézisszerkesztő Bizottságnak

Moderátorok: Dippold Péter, Nagy Attila, Szakmári Klára

A PISA vizsgálat eredményei részletesen bizonyítják a szövegértés szintje és a GDP közötti egyértelmű összefüggést. Minden olvasásfejlesztést szolgáló beavatkozás és beruházás az ország GDP-jét növeli, versenyképességét javítja.

Az írni-olvasni tudás és az ezen alapuló információs műveltség elsajátításának elősegítése nem csak oktatási és kulturális feladat, hanem egyúttal szociális, egészségügyi, munkaügyi, vidékfejlesztési: egyben nemzetstratégiai kérdés. Megvalósításához a tárcák közötti koordinációra van szükség

Kisgyermek korban az írni-olvasni tudás alapját a családban szerzi meg a gyermek. A család, a bölcsőde és az óvoda mellett az anyanyelvi készségek fejlesztésének fontos színtere a közkönyvtár. A könyvtár a szülők bevonásával élményközpontú családi programok szervezésével (nyelvi játékok, versek, mesék) segítse elő a nyelvi, a szociális és a kommunikációs készségek fejlesztését, különösen a 0-6 év közötti korosztály számára. A könyvvel való korai találkozás segít felkelteni a gyermekek érdeklődését az olvasás iránt. A foglalkozások példát adhatnak arra, hogy felnőttek és gyerekek együtt élvezhetik az irodalom, a könyvek, a számítógép, a zene, a színház, a film és más kulturális tevékenységek örömeit.

Erre a bázisra épül később a közoktatás olvasást megtanító, valamint más kulturális intézmények – többek között a könyvtárak – olvasást megszerettető szerepe. Az iskolai könyvtárnak kitüntetett helyzete van a későbbi olvasásfejlesztésben, mert egyedül ez a könyvtártípus tudja elérni a teljes tanulói populációt. Kiemelt figyelmet igényel a 10-12 évesek korosztálya, mert itt kezdődik az olvasástól való „elidegenedés”. Növelni kell az iskolai könyvtárak szerepét, hogy a tanulók a tantervi követelmények szerint biztosan elsajátítsák az önálló könyvtárhasználathoz szükséges alaptudást.

A könyvtárak – az iskolákkal karöltve – szervezzenek folyamatos és egymásra épülő, az ösztársadalmi felelősségtudatot elmélyítő következetes olvasásfejlesztési médiakampányokat. Neves, hiteles személyiségeket kell megnyerni, akik erősítik a könyvtárról kialakítandó pozitív képet. A kampányok megszervezéséhez többletforrás szükséges.

Legyen a könyvtár az információs műveltség forrása, a digitális kompetencia egyik központja és a digitális szövegolvasás gerjesztője. Az információs műveltség egyik meghatározó alakítójaként és közösségi térként váljon az olvasáskultúra fejlesztésének fontos helyszínévé és módszertani bázisává. Webes hozzáférést úgy alakítsa, hogy tanulást segítő szolgáltatásai napi 24 órán keresztül elérhetővé váljanak. Ehhez pénzügyi forrásokra van szükség.

A könyvtár vonzó szolgáltatásokkal segítse elő az anya- és idegennyelvű nevelést, támogassa a kulturális sokszínűséget, a társadalmi kapcsolatokat, a használók esztétikai érzékét, értelmi és érzelmi világuk gazdagítását.

A forrás (hagyományos és digitális) alapú tanulás és a könyvtár-pedagógiai módszerek alkalmazása váljon szerves részévé a hazai pedagógiai kultúrának, a pedagógusok gyakorlatának. Erre építve a pedagógusok, a könyvtárostanárok és a könyvtárosok készítsék fel a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, és olyan információs műveltség fejlesztésére törekedjenek, ami alapján a felhasználók tudatosan választó olvasókká válnak

Az olvasás osztálytervi feladat, ennek indító műhelye, példatára legyen a könyvtár, különösen az iskolai könyvtár. Az olvasás, mint a tehetséggondozás és a tehetségfejlesztés legfontosabb eszköze, komplex módon jelenjen meg valamennyi tantárgyban, azok tanterveiben.

A települési és iskolai könyvtárak a jövőben is tartsák meg szoros kapcsolatukat, illetve szükség esetén a kistelepüléseken az iskolában működő könyvtár az egész lakosság könyvtári ellátását végezze.

Az állomány gyarapításakor a könyvtárak az olvasói igények mellett fokozottan vegyék figyelembe az olvasásfejlesztés szempontjait. Ehhez kötött felhasználású normatív támogatásra, többletforrásra van szükség.

A könyvtár olvasásfejlesztő és az információs műveltséget terjesztő tevékenységét csak más könyvtártípusokkal, iskolákkal, oktatási és kulturális intézményekkel és szervezetekkel közösen tudja eredményesen és hatékonyan végezni.

A könyvtár fontos feladata a hátrányos helyzetű célcsoportok: a fogyatékkal élők, a tanulási nehézségekkel és magatartás zavarokkal küzdők, a szociálisan hátrányos helyzetben lévők olvasás-értésének és olvasáskultúrájának fejlesztése speciális programok szervezésével, elősegítve ezzel az esélyegyenlőséget és a társadalmi befogadást. Ehhez speciálisan képzett könyvtárosokra van szükség, ami külső támogatást igényel.

A könyvtáros- és pedagógusképzésben kapjon kiemelt szerepet az olvasásfejlesztés módszereinek oktatása: az élményközpontú irodalomtanítás, a tankönyvön kívüli információforrások rendszeres használatása (különös tekintettel a digitális eszközökre), a drámapedagógia, az élménypedagógia, a biblioterápia és a meseterápia.